

Sygn. akt II CSK 141/16

POSTANOWIENIE

Dnia 7 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz

w sprawie z powództwa W. K.

przeciwko G. J., A. J. i R. J.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 7 października 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 1 września 2015 r., sygn. akt I ACa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. przyznaje adwokatowi P. N. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę 7200 zł (siedem tysięcy dwieście złotych), podwyższoną o stosowną kwotę podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 1 września 2015 r. Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała na występowanie w sprawie dwóch istotnych zagadnień prawnych oraz na oczywistą zasadność wniesionej skargi.

Po pierwsze, jak zostało wyjaśnione w judykaturze Sądu Najwyższego, oczywista zasadność skargi kasacyjnej oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka w szczególności istnieje wtedy, gdy bez wątpienia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają wniesiony środek zaskarżenia. Pamiętać przy tym trzeba, że oczywiste jest to, co jest widoczne bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Skarżący musi zatem wykazać, że wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym na pierwszy rzut oka, bez konieczności przeprowadzenia bardziej szczegółowej analizy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, nie publ.). Bliższa analiza uzasadnienia wniosku nie pozwala na stwierdzenie,

że skarga kasacyjna w niniejszej sprawie jest - w powyższym rozumieniu - oczywiście uzasadniona.

Po drugie, zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej (por. postanowienia z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Żadna z dwóch kwestii wskazanych przez skarżącą nie odpowiada jednak tej przesłance. Pierwszy ze wskazanych problemów został sprowadzony przez skarżącą do pytania, czy wynagrodzenie za ustanowienie służebności drogi koniecznej może pełnić także funkcję represyjną w stosunku do właściciela nieruchomości władnącej i może być ustalane z uwzględnieniem leżących po jego stronie przyczyn utraty dostępu do drogi publicznej (w tym okoliczności zawinionych). Choć problem ten sam w sobie posiada wagę teoretyczną, nie ma jednak bezpośredniego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Kwestia represyjnego bądź wyłącznie kompensacyjnego charakteru wynagrodzenia za ustanowienie służebności nie stanowiła przedmiotu rozważań w dotychczasowym toku postępowania i nie została wskazana przez Sąd Apelacyjny wśród przyczyn ustalenia wysokości wynagrodzenia. Zauważono jedynie, że pojęcie wynagrodzenia na gruncie art. 145 k.c. jest szersze niż pojęcie odszkodowania, równocześnie jednak podnosząc, że powódka nie wskazała okoliczności, które dostatecznie uzasadniałyby podniesienie wynagrodzenia ponad kwotę wskazaną w opinii biegłej.

Przesłance tej nie odpowiada także pytanie o kryteria, według których powinien nastąpić wybór między zasądzeniem wynagrodzenia jako świadczenia jednorazowego lub świadczenia okresowego. Pytanie to ma charakter otwarty i nie zostało skonkretyzowane przez autora skargi kasacyjnej w postaci

jakiegokolwiek problemu, który mógłby stanowić zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Równocześnie nie ulega wątpliwości, że decyzja o ustaleniu wynagrodzenia w jednej z dwóch form musi zostać podjęta autonomicznie przez sąd, na tle konkretnych okoliczności sprawy. Ma ona tym samym w znacznej mierze charakter sytuacyjny i trudno konstruować na jej tle bardziej ogólne i uniwersalne stanowisko, które mogłoby - po wyrażeniu przez Sąd Najwyższy w ramach rozpoznania skargi kasacyjnej - przyczynić się w istotnym stopniu do rozwoju prawa.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu orzeczono na podstawie § 8 pkt 7 oraz § 16 ust. 4 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. poz. 1801).